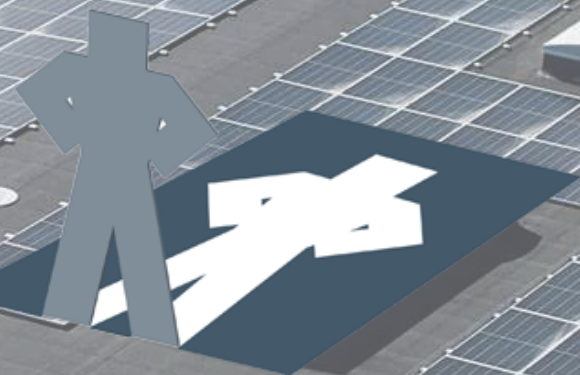

2024 Klimarapport

PRODAN

Kort om Prodan

Indledning	<u>4</u>
Prodan og materialefremstilling i en nøddeskal	<u>5</u>

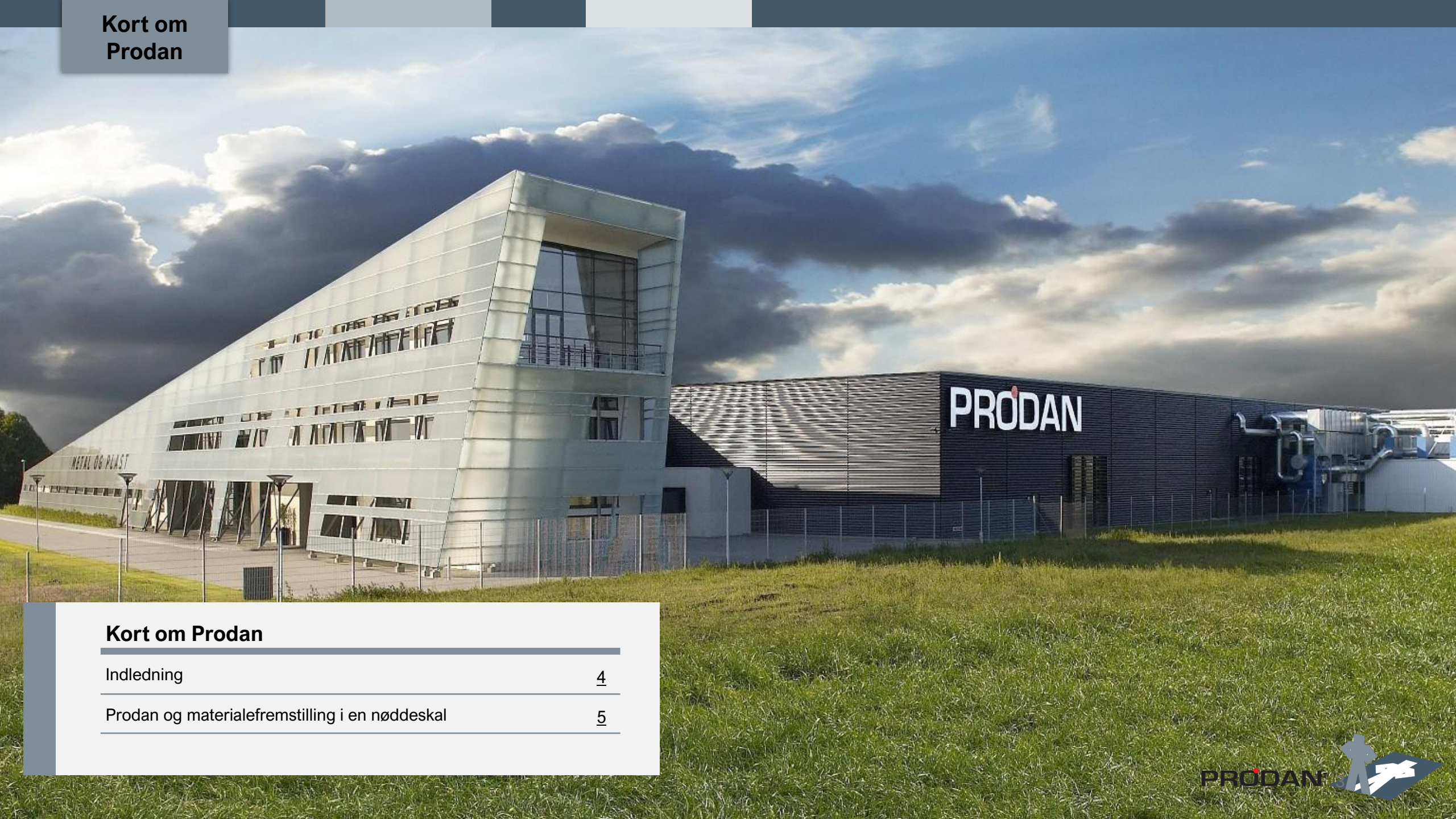
Klimahandling

Klimaændringer	<u>7</u>
Drivhusgasprotokol	<u>8</u>
Tilgang	<u>10</u>

CO2-aftryk

Prodans emissioner	<u>12</u>
Værdikæde-emissioner	<u>13</u>
Samlet Scope 1,2,3 emissioner	<u>18</u>
Fremtidige skridt	<u>19</u>

Kort om Prodan

Indledning	<u>4</u>
Prodan og materialefremstilling i en nøddeskal	<u>5</u>

Velkommen til Prodans Klimarapport 2024.

Som en af Danmarks førende materialeproducenter arbejder Prodan aktivt for at fremme miljøansvar og en mere bæredygtig udvikling. Årets rapport afspejler virksomhedens fortsatte engagement i at måle, forstå og reducere sin klimaindsats – både direkte og på tværs af hele værdikæden.

Hvorfor er emissionssporing afgørende – Lokalt og globalt perspektiv

Prodans klimarapport, som nu udgives for fjerde år i træk, understreger, hvor afgørende en betydning beregning af emissioner har for at skabe et fundament for en mere meningsfuld klimaindsats. Ved løbende at overvåge drivhusgasudledninger opnår virksomheden en dybere indsigt i sit miljøaftryk, hvilket muliggør identifikation af reduktionsmuligheder, forbedret energieffektivitet og udvikling af en kultur med fokus på bæredygtighed i hele organisationen.

Direkte emissioner, som stammer fra forbrug af fossile brændstoffer til opvarmning, transport og andre industrielle processer, repræsenterer Prodans umiddelbare lokale ansvar. En aktiv indsats for at reducere disse udledninger kan være med til at skabe innovation, optimering af driften og en overgang til renere energikilder.

Lige så vigtige er Prodans indirekte emissioner, som dækker hele værdikæden – alt fra indkøbt elektricitet og leverandøraktiviteter til brug af produkter og bortskaffelse af produkterne efter endt levetid. Ved at tage ansvar for disse påvirkninger anerkender virksomheden sin rolle i et større globalt system og samarbejder aktivt med partnere, leverandører og kunder for at fremme bæredygtige praksisser i alle led af værdikæden.

Denne rapport fungerer ikke blot som en status over Prodans nuværende fremskridt, men også som en strategisk rettesnor for rejsen mod en mere klimavenlig og miljøansvarlig fremtid.

Prodan er en pålidelig dansk producent, der specialiserer sig i højkvalitetsløsninger inden for metalbearbejdning og materialeforarbejdning til en bred vifte af industrier, herunder vindenergi og offshore, landbrug, fødevarer og procesanlæg.

Fra begyndelsen har virksomheden kombineret teknisk ekspertise med et stærkt miljømæssigt og socialt engagement

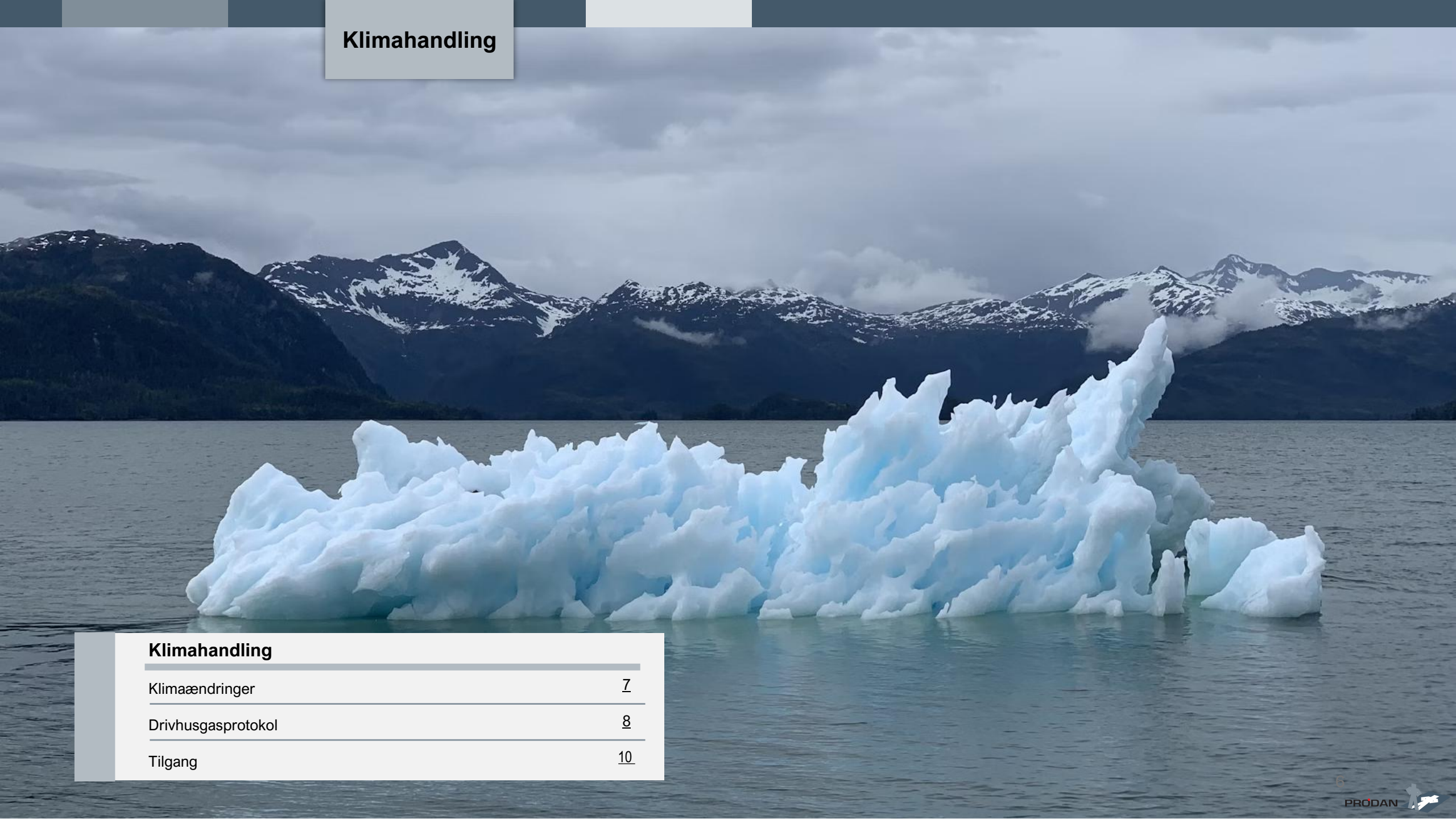
Prodan opererer i en sektor, der spiller en afgørende rolle i den globale økonomi og står for anslået 30 % af de samlede industrielle emissioner på verdensplan. Prodan anerkender derfor det miljømæssige aftryk, som fremstillingsindustrien efterlader. Udvinning og forarbejdning af råmaterialer – især metaller – samt energikrævende processer som svejsning og metalfremstilling bidrager væsentligt til industrielle CO₂-udledninger globalt.

Som svar herpå har Prodan integreret arbejdet med bæredygtighed i sin daglige drift. Virksomheden er blandt andet ISO 14001-certificeret og arbejder aktivt på at reducere sit miljømæssige fodaftryk gennem følgende tiltag:

- Overgang til CO₂-neutral grøn strøm
- Optimering af faciliteter og produktionsprocesser
- Forbedring af affaldssorteringssystemer
- Præcis styring af belysning, støv og industriel støj
- Miljøvurdering af leverandører
- Investering i cirkulær produktion og ansvarlige materialevalg

Ved at tilpasse sine praksisser til en klar bæredygtighedsstrategi forbedrer Prodan ikke kun sine egne resultater, men påvirker også det bredere industrielle landskab. Som både ambitiøs producent og betroet leverandør viser virksomheden løbende, hvordan fremstillingsindustrien kan udvikle sig mod lavere emissioner og tage et større miljømæssigt ansvar.

Klimahandling

Klimaændringer	<u>7</u>
----------------	----------

Drivhusgasprotokol	<u>8</u>
--------------------	----------

Tilgang	<u>10</u>
---------	-----------

Jordens atmosfære spiller en afgørende rolle i reguleringen af temperaturen og opretholdelsen af liv. Klimaforandringer beskriver forstyrrelsen af denne balance som følge af menneskelige aktiviteter. Udledningen af drivhusgasser (GHG'er), som tilbageholder varme, forårsager drivhuseffekten, hvilket fører til stigende globale temperaturer og forstyrrelser i klimaets

Konsekvenserne af klimaforandringer omfatter stigende havniveauer, ekstreme vejrhændelser, ændrede nedbørsmønstre og tab af biodiversitet – og udgør væsentlige udfordringer for bæredygtig udvikling.

Vigtigste drivhusgasser:

- **Kuldioxid (CO_2)** – forårsaget af afbrænding af fossile brændstoffer, industrielle processer og skovrydning
- **Metan (CH_4)** – naturlige og menneskelige kilder som landbrug og lossepladser
- **Lattergas (N_2O)** – fra landbrug og industrielle processer
- **Fluorerede gasser** – syntetiske forbindelser, der bruges i forskellige anvendelser

Globalt opvarmningspotentiale

(GWP) er et mål for, hvor meget en drivhusgas bidrager til opvarmning i forhold til CO_2 over en bestemt tidsperiode. CO_2 bruges som reference med en GWP på 1. Andre gasser har højere GWP, hvilket indikerer en stærkere opvarmningseffekt. Metan har for eksempel en GWP på 28–36, mens lattergas har en GWP på omkring 265–298.

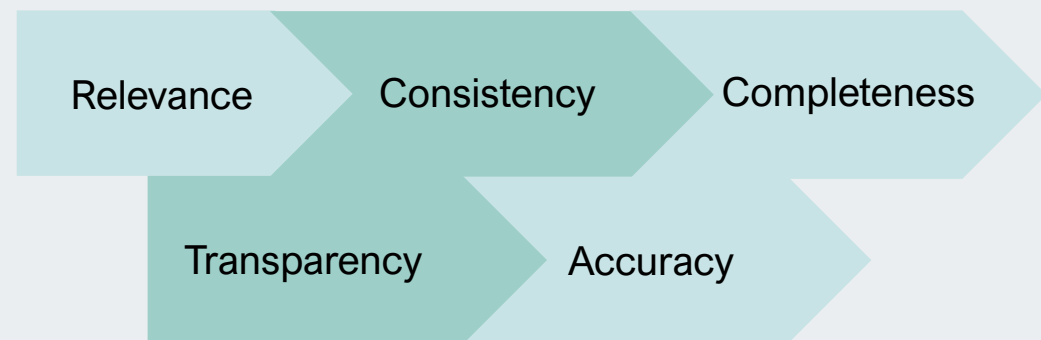
IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change)

er det førende videnskabelige organ, der vurderer klimaforandringer. IPCC udgiver omfattende rapporter, som sammenfatter den nyeste forskning og analyserer virkninger, risici og mulige afbødningsstrategier i forbindelse med klimaforandringer.

IPCC's vurderingsrapporter er uvurderlige ressourcer, der giver en dybdegående forståelse af klimaforandringers kompleksitet og hastende karakter.

Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen) er en globalt accepteret og bredt anerkendt regnskabsramme for måling og håndtering af drivhusgasudledninger i både private og offentlige organisationer

GHG-protokollen blev udviklet af World Resources Institute (WRI) og World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), og dens formål er at give organisationer en standardiseret metode til at kvantificere og rapportere udledninger. Ved at etablere ensartede retningslinjer og principper gør protokollen det muligt for virksomheder at følge deres udledninger over tid, sætte reduktionsmål og implementere effektive strategier til reduktion af emissioner.

WORLD
RESOURCES
INSTITUTE

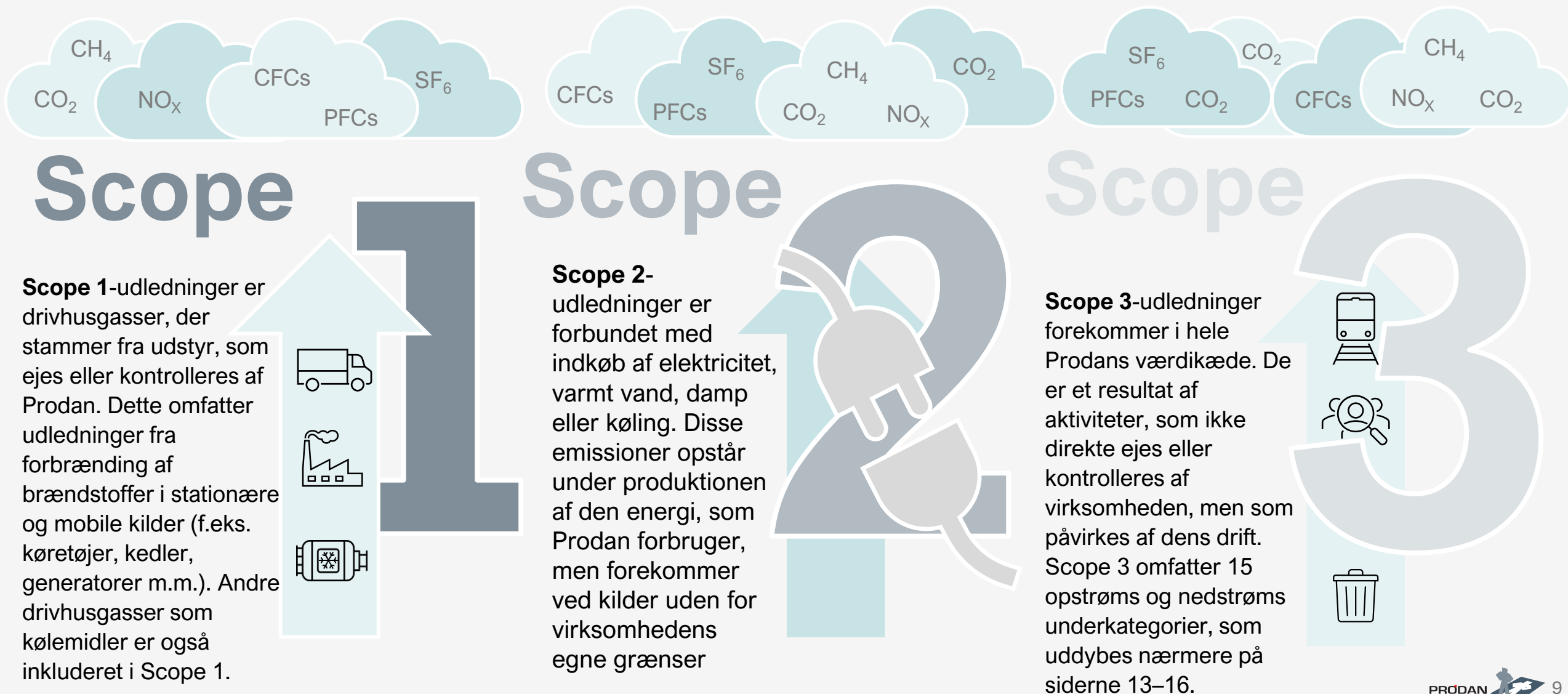
GHG-protokollen fungerer som et værdifuldt værktøj for organisationer, der ønsker at forstå og styre deres miljøpåvirkning.

Den sætter en omfattende ramme for emissionsopgørelse og rapportering, som hjælper virksomheder med at identificere udledningskilder, vurdere deres CO₂-aftryk og prioritere reduktionsmuligheder.

Derudover gør GHG-protokollen det muligt for organisationer at styrke gennemsigtighed og troværdighed i deres bæredygtighedsrapportering, hvilket gør det lettere for interessenter, investorer og kunder at træffe informerede beslutninger baseret på pålidelige emissionsdata.

Ved at redegøre for udledninger i henhold til GHG-protokollen kan organisationer vise deres engagement i bekæmpelsen af klimaforandringer – samtidig med at de forbedrer deres operationelle effektivitet og reducerer omkostninger.

GHG-protokollen kategoriserer drivhusgasudledninger i tre scopes for gøre det nemmere for organisationer at forstå og håndtere deres klimaaftryk:

Ifølge GHG-protokollen findes der tre tilgange til fastlæggelse af organisatoriske grænser — **ejerskabsandele (Equity Share)**, **operationel kontrol** og **finansiel kontrol**.

Da Prodan har fuld myndighed til at indføre og implementere sine driftsmæssige politikker, anvendes **tilgangen med operationel kontrol**. Det betyder, at Prodan medtager 100 % af emissionerne fra de aktiviteter, som virksomheden har operationel kontrol over.

Inventargrænser fastlægger, hvilke aktiviteter og emissioner der indgår i Prodans grænser. Prodans grænser omfatter derfor alle aktiviteter, der udspringer af virksomhedens administrationsbygning i Randers, Danmark.

Baseret på de udførte procedurer og det indsamlede primære datagrundlag er de udvalgte oplysninger for den 12-måneders periode, der sluttede den 31. december 2024, udarbejdet i overensstemmelse med etiske krav og GHG-regulativer.

Vi har anvendt de fem grundlæggende principper om relevans, konsistens, gennemsigtighed, nøjagtighed og fuldstændighed samt den Danske Code of Conduct for Forskningsintegritet og vores egen forretningsetik.

Et omfattende og grundigt system til datakvalitetssikring og andre procedurer med henblik på overholdelse af faglige standarder og etiske krav er implementeret.

Den præsenterede rapport er udarbejdet af et uafhængigt team med erfaring inden for bæredygtighedsrapportering. Emissionsberegningerne er foretaget af Prodan ved hjælp af det danske værktøj **Klimakompasset**.

Det primære datagrundlag, som Prodan selv er ansvarlig for at udvælge og levere, er opgjort pr. **31. december 2024**, mens beregningerne er foretaget pr. **10. april 2025**.

CO2-aftryk

CO2-aftryk

Prodans emissioner	<u>12</u>
Værdikæde emissioner	<u>13</u>
Samled Scope 1,2,3 emissioner	<u>18</u>
Fremtidige skridt	<u>19</u>

Som en del af sit fortsatte engagement i en mere bæredygtig fremtid lægger **Prodan stor vægt på at måle, rapportere og reducere sine Scope 1- og Scope 2-drivhusgasudledninger (GHG).**

Prodan arbejder proaktivt med at nedbringe sine emissioner og mindske sin samlede miljøpåvirkning.

Prodan er opsat på at opnå emissionsreduktioner gennem implementering af innovative teknologier, driftsmæssige forbedringer og anvendelse af vedvarende energi. Gennem klar og detaljeret rapportering af sine Scope 1- og Scope 2-udledninger stræber virksomheden efter at opbygge tillid og demonstrere ansvarlighed over for sine interessenter – og dermed styrke sin position som en ansvarlig og fremsynet industripartner.

Scope	ton CO ₂ e	Andel af de samlede emissioner
Scope 1	129.04	1.90%
Scope 2	0.00	0.00%
Scope 3	6,651.40	98.10%

I 2024 udgjorde Prodans samlede Scope 1-emissioner 129,04 tons CO₂e, hvilket er en bemærkelsesværdig reduktion sammenlignet med 230,51 tons CO₂e i 2023.

Disse emissioner stammer fra brugen af virksomhedens egne køretøjer samt fra stationær forbrænding af brændsler til opvarmning og produktionsformål.

På trods af de udfordringer, som øget produktion og forretningsudvidelse har medført, ses en **betydelig reduktion på 44 % i Scope 1- og Scope 2-emissioner** sammenlignet med 2023.

Scope 2-emissioner (markedsbaseret) er blevet elimineret, da al elektricitet nu indkøbes fra vedvarende energikilder.

Scope 1-emissionerne viser en langsom, men stabil nedgang år for år.

SCOPE 3 KATEGORIER I TON CO ₂ e		
Kategori	Opstrøms	Nedstrøms
1. Indkøb af varer og tjenesteydelser	5.908,98	
2. Anlægsaktiver	264,70	
3. Brændsels- og energirelaterede aktiviteter	45,01	
4. Opstrømstransport og distribution	59,95	
5. Affald fra drift	11,24	
6. Forretningsrejser	0,70	
7. Medarbejderpendling	166,76	
8. Opstrøms leasede aktiver	10,22	
9. Nedstrømstransport og distribution		
10. Forarbejdning af solgte produkter		
11. Brug af solgte produkter		
12. Behandling af solgte produkter efter endt levetid		183,84
13. Nedstrøms leasede aktiver		
Samlede CO ₂ e udledninger fordelt på opstrøm og nedstrøm (ton)	6.467,56	183,84
Samlet CO ₂ e udledning i alt (ton)		6.651,40

Indkøbte varer og tjenester

Denne **Scope 3-underkategori** omfatter alle opstrømsemissioner fra produktionen af primære og sekundære materiale samt tjenester indkøbt af Prodan. Det inkluderer alle opstrømsemissioner (dvs. "fra vugge til port") fra produktionen af produkter, som Prodan har indkøbt i 2024.

Til beregningen af emissionerne er der anvendt en kombination af metoder afhængigt af produktet, baseret på **Klimakompasset**.

Denne underkategori har haft en **central rolle som den største bidragsyder til Prodans Scope 3-emissioner med 5.908,98 ton CO₂e i 2024**, hvilket svarer til mere end **91,4 %** af virksomhedens Scope 3-aftryk.

Den store påvirkning forklares ved, at Prodan som produktionsvirksomhed indkøber tusindvis af tons råmaterialer, som normalt involverer udvinding af materialer og energikrævende processer. Sammenlignet med 2023 er Prodans emissioner fra denne Scope 3-underkategori reduceret med ca. **16 %**.

Indkøbte kapitalvarer

Denne underkategori omfatter emissioner fra produktionen af kapitalaktiver, som Prodan har anskaffet i løbet af 2024.

Vurderingen blev foretaget ved brug af Miljøministeriets officielle værktøj, **Klimakompasset**.

Den miljømæssige vurdering tog højde for **udskiftning af alle armaturer i Prodans faciliteter (36 enheder)**. Det blev vurderet, at emissionerne forbundet med produktionen af disse kapitalvarer udgjorde **264,7 ton CO₂e i 2024**.

Brændstof- og energirelaterede aktiviteter

Prodans Scope 3-emissioner fra brændstof- og energirelaterede aktiviteter dækker et bredt spektrum, der rækker ud over virksomhedens direkte energiforbrug. Disse emissioner omfatter **ikke** forbruget af elektricitet, varme eller brændstof, men **de opstrømsaktiviteter**, der er involveret i **udvinding, forarbejdning og transport** af brændstoffer.

Derudover omfatter de **transmissions- og distributions-tab** i elforsyningskæden samt tab i fjernvarmedistributionen.

De samlede GHG-emissioner fra brændstof- og energirelaterede aktiviteter i 2024 udgjorde **45,01 ton CO₂e**.

De anvendte emissionsfaktorer stammer fra onlineværktøjet **Klimakompasset**

Opstrøms transport og distribution

For Prodan udgjorde Scope 3-emissionerne fra **opstrøms transport og distribution 59,95 ton CO₂e**.

Disse emissioner stammer fra forskellige kilder, såsom transport af råmaterialer, halvfabrikata og færdigvarer samt distributionslogistik. At håndtere disse emissioner er nødvendigt for, at Prodan kan minimere sit CO₂-aftryk og bidrage til bæredygtighedsindsatsen. Implementering af effektive transportstrategier, optimering af distributionsruter og undersøgelse af lavemissions-alternativer er væsentlige skridt for at reducere disse emissioner.

Affald genereret i driften

Inden for denne underkategori opgøres emissioner baseret på ansvarlig bortskaffelse og behandling af affald genereret fra Prodans daglige drift. I alt genererede organisationen **11,24 ton CO₂e**. De anvendte emissionsfaktorer stammer fra online platformen **Klimakompasset**.

Tjenesterejser

Denne underkategori omfatter emissioner fra medarbejderes transport i forbindelse med arbejdsrelaterede aktiviteter, hvor der benyttes transportmidler, som drives af tredjepart. I beregningen af emissioner fra flyrejser er **Radiative Forcing**

Index (RFI) inkluderet, hvilket tager højde for, at CO₂e-emissioner højt oppe i atmosfæren har en større drivhuseffekt end emissioner ved jordoverfladen. De samlede emissioner relateret til tjenesterejser udgjorde **0,7 ton CO₂e** – en **betydelig reduktion på 56 %** sammenlignet med 2023.

Medarbejdertransport

Denne underkategori omfatter emissioner genereret fra medarbejderes daglige transport mellem hjem og arbejdsplads. Den anvendte emissionsfaktor for personkilometer i personbiler er hentet fra **Klimakompasset**. I rapporteringsåret blev der genereret i alt **166,76 ton CO₂e** fra medarbejdertransport.

Lejede aktiver

Denne underkategori dækker emissioner forbundet med leje af aktiver fra tredjepart og udgjorde i alt **10,22 ton CO₂e**. Sammenlignet med 2023 ses en **reduktion på 27 %** i emissioner fra opstrøms lejede aktiver.

Behandling ved slutningen af livscyklussen for solgte produkter

Overvejelser om produkters slutning af deres nyttige levetid omfatter den miljømæssige påvirkning, når produkterne når enden af deres livscyklus. Korrekt bortskaffelse og genanvendelse er altafgørende for at begrænse nedstrøms-emissionerne inden for denne kategori.

Denne proaktive designfilosofi, kombineret med en aktiv deltagelse i genanvendelsesinitiativer, bidrager til at minimere produkternes miljøaftryk, når de skal kasseres. For 2024 udgjorde nedstrøms Scope 3-emissionerne fra livscyklusprocesser **183,84 ton CO₂e**. På grund af Prodans fokuserede forretningsmodel med hovedvægt på produktion og distribution, er disse nedstrømsemissioner fra livscyklusprocesser begrænsede sammenlignet med brancher med mere komplekse værdikæder. Denne strømlinede driftsstruktur giver Prodan mulighed for at koncentrere sine bæredygtighedsindsatser og opnå de mest væsentlige reduktioner. Prodan forbliver engageret i yderligere at reducere emissionerne fra slutbehandlingen gennem innovation inden for produktdesign, styrkede genanvendelsesaftaler og udviklingen af mere bæredygtige bortskaffelsesløsninger. Denne fokuserede tilgang til livscyklusstyring afspejler virksomhedens dedikation til målbar miljøansvarlighed og

understøtter overgangen til en cirkulær økonomi – alt sammen uden at gå på kompromis med høje kvalitets- og præstationsstandarder.

Øvrige Scope 3-kategorier

Prodan har ingen emissioner forbundet med forarbejdning og anvendelse af de solgte produkter, da de ikke forarbejdes yderligere efter salget, og de forbruger hverken elektricitet eller brændstof i deres anvendelsesfase. Derudover udlejer Prodan ikke noget udstyr eller køretøjer til tredjeparter, hvorfor der heller ikke er emissioner fra nedstrøms leasingaktiviteter.

Underkategorien for nedstrøms transport er ikke blevet beregnet på grund af manglende data.

Endelig, da Prodan ikke ejer nogen franchiser eller investeringer, er der ingen drivhusgasemissioner forbundet med disse aktiviteter.

Udvikling af Scope 3
Emissioner

Prodans **Scope 3-emissioner** viser en stabil nedgang sammenlignet med **baselineåret 2022**.

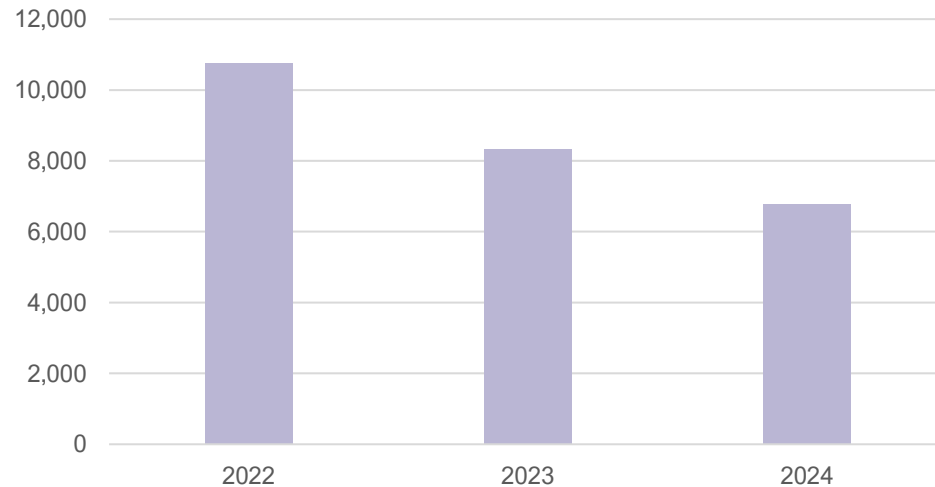
Blandt de Scope 3-kategorier, der konsekvent har bidraget mest, er **indkøbte varer og tjenester, opstrøms transport og distribution** samt **medarbejdertransport**.

Tallene er delvist påvirket af løbende ændringer i beregningsmetoder samt virksomhedens egen **grønnere fokus**. Efterhånden som vores forståelse af miljøpåvirkning vokser, forbedres også præcisionen og omfanget af disse metoder.

Fremadrettet vil Prodan fastholde konsistens ved fortsat at benytte **Klimakompasset** til emissionsberegninger – ligesom det allerede er sket mellem **2023 og 2024**.

Ved at forfine disse metoder og sikre sammenhæng på tværs af rapporter, kan datakvaliteten forbedres – og dermed styrkes grundlaget for bæredygtige beslutninger.

Prodans GHG emissioner (ton CO₂e)

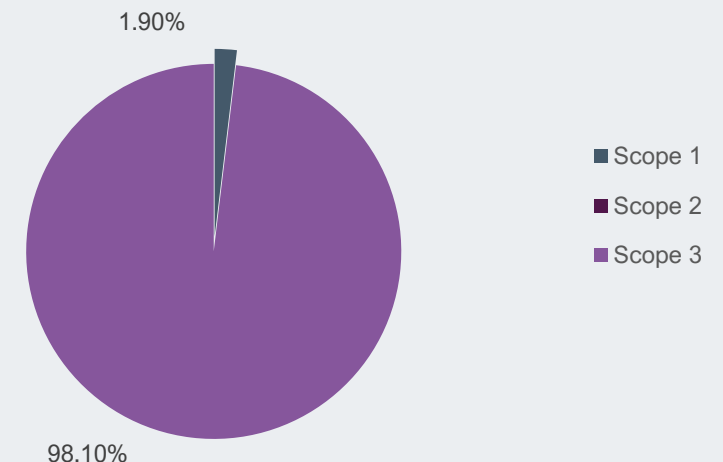
De samlede **GHG-emissioner** for Prodan i 2024 udgør **6.651,63 ton CO₂e**.

Prodan prioriterer **måling, rapportering og reduktion af både Scope 1- og Scope 2-emissioner** højest. Med en proaktiv tilgang søger virksomheden løbende nye måder at reducere sit klimaaftryk på – blandt andet ved at implementere **innovative teknologier** og udnytte **vedvarende energikilder**. I 2024 opnåede Prodan en **bemærkelsesværdig reduktion på 44 % i Scope 1- og Scope 2-emissioner** sammenlignet med 2023, hvor **Scope 2-emissionerne blev effektivt elimineret** takket være indkøb af **100 % grøn strøm**.

På trods af disse fremskridt udviser Scope 3-emissionerne – som omfatter **indkøbte varer, opstrøms transport og distribution, affaldsgenerering, forretningsrejser, medarbejdertransport og leasede aktiver** – en vis variation på tværs af rapporteringsår. **Prodan** forbliver urokkelig i sit fokus på **gennemsigtighed og ansvarlighed** og arbejder aktivt for at harmonisere beregningsmetoder og fremme emissionsreducerende tiltag på tværs af alle scopes, hvilket understreger virksomhedens dedikation til at fremme en mere bæredygtig fremtid.

Overordnet set er der en **markant reduktion i Prodans samlede drivhusgasemissioner**. Mere specifikt er virksomhedens **CO₂-aftryk reduceret med 38 %** sammenlignet med 2022.

Scope 1,2,3 emissioner 2024

Forbedret dataindsamling og rapportering

Der er forslag om at styrke systemerne for dataindsamling ved at **måle emissioner i hele værdikæden i kilogram** i stedet for at basere dem på **DKK brugt på indkøbte varer**. Denne ændring vil muliggøre en **mere præcis overvågning af emissionstendenser** og danne grundlag for bedre beslutningstagning.

Derudover vil et krav om, at **tredjeparts logistikudbydere deler emissionsdata** fra transport, kunne forbedre nøjagtigheden i overvågningen af emissioner relateret til forsyningskæden.

Optimering af forsyningskæden

Yderligere indsats for at optimere forsyningskæden kan reducere emissionsintensiteten. Strategierne omfatter **samarbejde med bæredygtige leverandører**, der leverer **emissionsdata på produktniveau**, samt **prioritering af lokalt indkøbte varer** for at minimere transportafstand

Interessentinddragelse og gennemsigtighed

Øget **gennemsigtighed** og **samarbejde med interessenter** – såsom kunder, investorer og leverandører – kan styrke initiativer for **emissionsreduktion**. Åben dialog og fælles forpligtelser vil hjælpe med at mobilisere **kollektiv handling** mod langsigtede **bæredygtigheds mål**.

Hos **Prodan A/S** er **ansvarlighed en central del af** driften. **Pladebearbejdningsmaskinerne, software og automationssystemerne** er designet til at være effektive, uden at gå på kompromis med kvaliteten. Drevet af **100 % vedvarende elektricitet** og innovation, sikrer **Prodans processer**, at hvert produkt afspejler virksomhedens dedikation til en grønnere fremtid.

Fremtidige skridt

Ansvarligt indkøb og miljøbevidst produktion

Fra råmaterialer til færdige produkter, samarbejder vi med leverandører, der deler vores **bæredygtighedsværdier**. Ved nøje at vælge **miljøvenlige materialer og etiske partnere**, integrerer vi **bæredygtighed** i hver fase af produktionen.

Affaldsreduktion og cirkulære praksisser

Effektivitet og bæredygtighed går hånd i hånd hos Prodan. Gennem principperne for **cirkulær økonomi** minimerer vi affald ved at prioritere **genbrug, genanvendelse og optimal ressourceudnyttelse**. Vores **produktionsprocesser** er designet til at reducere vores negative påvirkninger på miljøet, samtidig med at vi leverer **højt ydende løsninger** til pladebearbejdningsindustrien.

Bæredygtige løsninger for ansvarlig drift

At fremme bæredygtighed på tværs af industrier

Prodan styrker **mission-critical** sektorer med **bæredygtige fremstillingsløsninger**:

- **Offshore-operationer:** Specialkomponenter, der kan modstå ekstreme forhold, samtidig med at de forbedrer **sikkerhed og effektivitet**
- **Vindenergi:** Præcisionsdele, der maksimerer produktionen af **vedvarende energi**
- **Industrielle applikationer:** Bæredygtige alternativer til traditionelle fremstillingsbehov

Bygget til performance, designet til bæredygtighed

Løsninger, der hjælper kunder med at:

- Reducere **miljøpåvirkning** uden at gå på kompromis med **kvaliteten**
- Øge **driftsmæssig effektivitet** under krævende forhold
- Leve op til strenge **bæredygtighedsmål**
- Opnå **pålidelighed** i kritiske applikationer